

De ti brudejomfruer

Det er en af de markante søndage. 2. søndag i advent. Lignelsen om de ti brudejomfruer med deres olielamper. De fem bar sig tankeløst ad. De havde ikke ekstra olie med til deres lamper. Men det havde de fem andre. De var forudseende, de havde olie med i kander.

Nu indgår der jo elementer af bryllupskikkene dengang i fortællingen. Men det er ikke for at fortælle om bryllupsskikkene dengang, at fortællingen om brudejomfruerne er kommet med i evangeliet. Jesus slutter sin fortælling med at sige: „Våg derfor, for I kender hverken dagen eller timen.“ Den formaning er helt tydelig møntet på noget andet end på rollen som brudepige ved en bryllupsfest.

Hvad er det for en dag, og hvad er det for en time, Jesus taler om? Ja, det forstår vi bedst, når vi læser, hvad der står at læse lidt senere i teksten. Der kommer nemlig det afsnit, vi plejer at kalde lignelsen om den store verdensdom. Den dag og den time, Jesus taler om, er den dag og den time, da alle folkeslag skal kaldes frem for den himmelske dommer, og da skal han skille menneskene, som hyrden skiller fårene fra bukkene. Lignelsen om verdensdommen er nøglen til at forstå lignelsen om de ti brudejomfruer, og derfor skal vi nu høre denne lignelse:

Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham, da skal han tage sæde på sin herligheds trone. Og alle folkeslagene skal samles foran ham, og han skal skille dem, som en hyrde skiller fårene fra bukkene; fårene skal han stille ved sin højre side og bukkene ved sin venstre. Da skal kongen sige til dem ved sin højre side: Kom, I som er min faders velsignede, og tag det rige i arv, som er bestemt for jer, siden verden blev grundlagt. For jeg var sulten, og I gav mig noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig tøj, jeg var syg, og I tog jer af mig, jeg var i fængsel, og I besøgte mig.

Da skal de retfærdige sige: Herre, hvornår så vi dig sulten og gav dig noget at spise, eller tørstig og gav dig noget at drikke? Hvornår så vi dig som en fremmed og tog imod dig eller så dig nøgen og gav dig tøj? Hvornår så vi dig syg eller i fængsel og besøgte dig? Og kongen vil svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig. Da skal han også sige til dem ved sin venstre side: Gå bort fra mig, I forbandede, til

den evige ild, som er bestemt for Djævelen og hans engle. For jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig ikke noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog ikke imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig ikke tøj, jeg var syg og i fængsel, og I så ikke til mig. Da skal også de sige til ham: Herre, hvornår så vi dig sulten eller tørstig eller fremmed eller nøgen eller syg eller i fængsel, uden at vi hjalp dig? Da skal han svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I ikke har gjort mod en af disse mindste, det har I heller ikke gjort mod mig! Og de skal gå bort til evig straf, men de retfærdige til evigt liv.

Der er noget, vi skal lægge mærke til i denne fortælling. Og det er, at både de retfærdige og de uretfærdige bliver overrasket over dommen. De retfærdige kan ikke huske, at de har givet dommeren noget at spise eller aflagt ham et besøg i fængslet eller de andre ting, som nævnes. Tilsvarende mangler også de uretfærdige erindring om, at de skulle have mødt dommeren i en situation, hvor han havde brug for lidt barmhjertighed.

Men pointen er, at dommeren – og det er altså Kristus – har været til stede skjult i næsten. „Hvad som helst I har gjort imod en af mine mindste brødre, det har I gjort imod mig“, siger Jesus. Det er i forholdet til næsten, at det viser sig, hvordan forholdet til Gud er.

Og nu vender vi tilbage til lignelsen om brudejomfruerne. Jesus sluttede som nævnt med at sige: „Våg derfor, for I kender hverken dagen eller timen.“ Det er skæbnetimen, Jesus taler om. Afgørelsens time, dommens time.

Vi forestiller os gerne, at dommen kommer ved afslutningen. Ved livets ende. Ved verdens ende. „Dommedag“ er ligefrem kommet til at betyde verdens undergang. Og der er da også den baggrund for disse forestillinger, at vi alle som en kommer til at opleve undergang. Om ikke verdens undergang så dog vores eget livs undergang. Vi skal jo herfra en dag.

Så vi skal vel for dommeren, når den tid kommer. Ja, men det kan vi ikke gøre noget ved, og det skal vi heller ikke bekymre os noget om. Når Jesus siger, at vi skal våge, så er meningen ikke, at vi skal ligge vågne om natten og bekymre os om vores livs regnskab. Om vi måske kan nå at pynte på det.

Nej, at våge betyder at være rede til at møde det menneske, der krydser mit spor. Det menneske, der bliver min næste. For skjult i min næste er Gud til stede.

Det er aldrig til at vide på forhånd, hvornår et menneske bliver nærværende som min næste. Jeg kender ikke dagen eller timen, hvor nogen banker på min dør og vil tale med mig. Jeg kender ikke dagen og timen, hvor jeg møder et menneske, som har brug for min opmærksomhed.

Men når nogen banker på min dør, eller når jeg møder et menneske, så er det bare om at have tid. De kloge brudejomfruer – for nu at gå ind i lignelsens univers – havde tid. De havde tid til at være på pletten, da det gjaldt. De tåbelige jomfruer havde ikke tid. De havde travlt med at handle ind, fordi de ikke havde olie nok til deres lamper. Så de var ikke til stede, da det gjaldt.

Man kunne spørge, om olien til lamperne har en bestemt symbolsk betydning. Noget i retning af „håbets olie“. Jeg tror nu, vi skal være varsomme med at lægge særlig betydning i olien. Det var slet og ret lampeolie, de tåbelige jomfruer var gået hen for at købe. Petroleum, eller hvad man nu brugte dengang.

Netop derfor er det så ærgerligt for dem, at de forspilder tidspunktet for at komme med til festen. De kloge jomfruer havde været hos købmanden tidligere på dagen på et tidspunkt, hvor der ikke kunne ske noget ved at foretage sig praktiske ting.

Der er vel den pointe i fortællingen, at dette med at våge har at gøre med at have lidt styr på tiden. Tid til arbejde og tid til fest. De kloge jomfruer var praktisk anlagt – og kom med til festen. De tåbelige jomfruer var upraktisk anlagt – og kom ikke med til festen.

Men hvorfor var de kloge jomfruer kloge, og de tåbelige jomfruer tåbelige? Det får vi ikke at vide. Vi får ikke at vide, om det måske var evnerne, der var forskelligt tilmålt, eller om det var den opdragelse, jomfruerne havde fået med sig hjemmefra.

Jeg tror ikke, at det er medfødt, om man opfører sig som de kloge eller som de tåbelige jomfruer i lignelsen. Jeg går ud fra, at vi i hvert fald et stykke af vejen er ansvarlige for den måde, vi opfører os på i tilværelsen. Og jeg tror, at vi kan høre Jesu ord om at våge som en opfordring til os om at bruge de evner, vi har fået, med omtanke. Vi

kan høre ordene som en bøn om, at vi må få vilje og evne til at have næstens tarv for øje.

Med en kendt morgensalmes ord: „Gå da frit enhver til sit / og stole på Guds nåde! / Da får vi lyst og lykke til / at gøre gavn, som Gud det vil / på allerbedste måde“.

Amen.